

Sygn. akt II Ca 463/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Grażyna Kobus

Sędziowie: SO Barbara Nowicka

SO Aleksandra Żurawska

Protokolant: Alicja Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2013 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa ***A. L. i R. L.***

przeciwko ***(...) S.A. w K.***

o nakazanie i zapłatę 40.048,80 zł

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku

z dnia 4 kwietnia 2013 r., sygn. akt I C 245/10

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego

rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kłodzku.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2013r. Sad Rejonowy w Kłodzku oddalił powództwo A. L. i R. L. przeciwko (...) SA w K. o nakazanie pozwanej usunięcia infrastruktury energetycznej z nieruchomości powodów położonej w K. przy ul. (...) i o zapłatę kwoty 40.048,80zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez stronę pozwaną z tej nieruchomości.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że powodowie małżonkowie R. L.i A. L.wraz z małżonkami Z.i U. B.nabyli w dniu 23 grudnia 2005 roku od powiatu (...)nieruchomość zabudowaną położoną w K.przy ul. (...), działki nr (...)-zabudowana i nr 3/ 4 – po połowie na prawach wspólności ustawowej. W § 10 strony aktu oświadczyły, że ustaliły, że kupujący będą zobowiązani do udostępniania pracownikom (...)dojścia do stacji transformatorowej zlokalizowanej na działce (...), a w § 11 aktu strony umowy oświadczyły, że działka (...)na planie zagospodarowania przestrzennego miasta K.stanowi teren składowania i magazynowania towarów.

Aktem notarialnym z dnia 31 października 2006 roku małżonkowie L. i małżonkowie B. dokonali umownego zniesienia współwłasności, a w wyniku podziału powodowie R. i A. L. otrzymali na wyłączną własność nieruchomość oznaczoną nr działki (...) o powierzchni 0,5620 ha, stanowiącą tereny przemysłowe, położoną w K. przy

ul. (...) zabudowaną budynkiem biurowo- socjalnym i portiernią.

Na skutek zniesienia współwłasności infrastruktura energetyczna w postaci stacji transformatorowej słupowej R-814-14 oraz dwóch słupów wraz z rozciągniętą na nich linią energetyczną L-814 20 k V znalazła się na działce wybranej przez powodów umową zniesienia współwłasności z dnia 31 października 2006 roku.

Pismem z dnia 20 grudnia 2006 roku powodowie zwrócili się do strony pozwanej o wypłatę odszkodowania za lokalizację urządzeń przesyłowych należących do strony pozwanej. Powodowie ponaglili żądanie pismem z dnia 26 lutego 2007 roku w związku z brakiem odpowiedzi wskazując na drogę sądową.

Pismem z dnia 27 lutego 2007 roku strona pozwana wskazała, że obowiązujące przepisy nie przewidują odszkodowań za usytuowanie urządzeń strony pozwanej na działkach nie będących ich własnością, a kolejnym pismem zawiadomiono powodów, że dzięki liniom energetycznym realizowany jest cel publiczny i prawo własności powodów doznaje ograniczenia wynikającego z ustawy oraz wskazano, że Ustawa o gospodarce nieruchomościami nie przewiduje obowiązku wywłaszczenia gruntu pod słupy energetyczne oraz odszkodowania za postawienie słupów.

Pismem z dnia 7 stycznia 2008 roku powodowie wezwali stronę pozwana do usunięcia urządzeń transformatorowych i uregulowania stanu faktycznego przez zawarcie umowy dzierżawy wskazanej części nieruchomości przy określeniu czynszu miesięcznego w kwocie 600 zł, a strona pozwana pismem z dnia 21 sierpnia 2008 roku uznała roszczenia za nieuzasadnione podtrzymując dotychczasowe stanowisko i wskazując, że na podstawie art.292 k.c. nabyła przez zasiedzenie służebność gruntową ponieważ przez okres 32 lat korzysta z trwałych i widocznych urządzeń posadowionych na działce powodów. Pismem z 20 stycznia 2010 roku powodowie wezwali o przeniesienie stacji transformatorowej wraz z siecią energetyczną, a strona pozwana pismem z dnia 1 marca 2010 roku powtórzyła zarzut zasiedzenia wskazując, że żądanie właściciela nieruchomości pozostaje w sprzeczności z art. 5 k.c. skoro sieć energetyczna służy do realizacji celu publicznego jakim jest dostawa energii elektrycznej, wcześniej wniosła o uzgodnienie sposobu dostępu do stacji strony pozwanej wybudowanej w 1976 roku.

Celem zasilania w energię elektryczną Fabryki (...) w K., w dniu 25 maja 1976r. roku, przekazana została do eksploatacji nowo wybudowana stacja transformatorowa z transformatorem i linią napowietrzną na słupach z przewodami o długości 256mb.

Przy odbiorze linii przedstawiono projekt techniczny, dziennik budowy, księgę obmiaru, protokół pomiaru stacji, pomiaru zwisów, atesty na odgromniki, a nie przedstawiono decyzji o wywłaszczeniu gruntów pod stację i linie. Inwestor zobowiązał się przekazać nieodpłatnie wybudowane obiekty na majątek Zakładu (...) i przekazał je 29 grudnia 1976 roku. Od roku 1976 do chwili obecnej najpierw poprzednicy prawni strony pozwanej, a obecnie strona pozwana korzysta z tych urządzeń, czego skutkiem jest zasiedzenie służebności gruntowej przez stronę pozwana.

Do daty wniesienia pozwu upłynął okres 34 lat posiadania urządzeń usytuowanych na działce powodów służących przesyłowi energii elektrycznej, które obecnie zasilają w energię elektryczną powoda oraz okoliczne obiekty przemysłowe.

W roku 1945 poprzednik prawny strony pozwanej przejął majątek polniemiecki i włączył do Zjednoczenia (...). W roku 1948 powstało Przedsiębiorstwo państwowe Zjednoczenie (...), przekształcone w 1958 roku w Zakłady (...), a w 1976 roku w Zakłady (...), a w 1985 roku w Zachodni O.E., w skład którego wszedł Zakład (...). Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...) utworzone zostało zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku, a następnie przekształcony został w Spółkę Akcyjną. Aktualnie strona pozwana nazywa się (...) S.A.w K..

Powołany na wniosek powodów biegły sadowy mgr inż. J. Ś. sporządził w sprawie opinię wyliczając wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z działki powodów przez stronę pozwana oraz wartość rocznej dzierżawy.

Biegły wyliczył wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości powodów dla linii energetycznej napowietrznej SN o łącznej powierzchni 810 m2 w okresie od 1 listopada 2006 roku do 20 maja 2011 roku po

uwzględnieniu waloryzacji wg założeń powoda na 9071 zł, wskazując, że wyliczona dzierżawa dotyczy gruntu pod zabudowę garażami i pomieszczeniami gospodarczymi, natomiast zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego nieruchomości będąca przedmiotem opinii to tereny składowania i magazynowania towarów w obiektach kubaturowych oraz zakładów drobnej wytwórczości.

Biegły wskazał, że gdyby zastosować stawki dzierżawy dla tego typu przeznaczenia nieruchomości, to wynagrodzenie za bezumowne użytkowanie nieruchomości za okres od 1 listopada 2006 roku do 20 maja 2011 roku wyniosłoby 756 złotych. Czynsz roczny dzierżawny biegły wyliczył dla przedmiotowej nieruchomości na 905 złotych, jako czynsz dzierżawy pod napowietrzną linią energetyczną.

W opinii uzupełniającej, sporządzonej wobec zastrzeżeń powoda, biegły sądowy wskazał, że wyliczono wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości bez uwzględnienia obciążeń podatkowych, które powinien udokumentować właściciel.

Biegły wskazał, że przy stawce podatku 0,80 zł dla prowadzących działalność gospodarczą, podatek w skali roku, jaki płacą powodowie pod napowietrzną linią energetyczną wynosi 648 zł.

Stawka czynszu za dzierżawę gruntów przeznaczonych na cele składowe wynosi w rejonie ul. (...) w K. 1 zł za m², a dla gruntów przeznaczonych pod zabudowę handlowo- usługową 5 zł za m².

Na wniosek powoda przeprowadzone zostały przez Sąd, z udziałem biegłego i stron, oględziny nieruchomości oraz znajdującej się na niej stacji transformatorowej i linii przesyłowej. Nieruchomość posiada ogrodzenie wykonane jeszcze w latach 70 XX wieku przez Fabrykę (...).

Na terenie nieruchomości usytuowane są słupy i sieć przesyłowa – linia energetyczna. Strona pozwana i jej poprzednicy prawni korzystali z widocznych urządzeń w postaci słupów i linii przesyłowej od daty przekazania 29 grudnia 1976 roku do chwili obecnej.

Upływ okresu 30 lat, przewidzianych do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu, dla posiadacza w złej wierze nastąpił nie później niż 29 grudnia 2006 roku.

Stacja transformatorowa na działce powodów, usytuowana na największym słupie, jest ogrodzona i zarośnięta nieprzyciętymi krzakami, na gruntach posadowione są budynki oraz znajduje się teren składowania towarów.

Na sąsiedniej nieruchomości wznoszony jest wysoki budynek na cele prowadzenia działalności gospodarczej. Taki sam budynek chciałby postawić na swojej nieruchomości powód, ale przeszkodą jest usytuowanie i przebieg infrastruktury energetycznej w postaci stacji transformatorowej słupowej R-814-14 oraz dwóch słupów wraz z rozciągniętą na nich linią energetyczną L-814 20 k V. Powód zawarł umowy dzierżawy budynku portierni oraz terenu pod wystawę, za wynagrodzeniami 1000 zł miesięcznie i 600 zł miesięcznie.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy oddalił powództwo uznając za skuteczny, podniesiony przez stronę pozwaną zarzut zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści dzisiejszej służebności przesyłu.

Poprzednicy prawni strony pozwanej korzystali z trwałych i widocznych urządzeń znajdujących się na działce powodów A. i R. L. i skutkiem posiadania urządzeń tych od 1976 roku Sąd ustalił zasiedzenie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, związanej z korzystaniem z infrastruktury energetycznej w postaci stacji transformatorowej słupowej R-814-14 oraz dwóch słupów wraz z rozciągniętą na nich linią energetyczną L-814 20 k V, położonej przy ul. (...) w K..

Zasiedzenie przy przyjęciu posiadania w złej wierze nastąpiło nie później niż 29 grudnia 2006 roku, czyli po roku od zakupu przez powodów działki i na 4 lata przed wniesieniem przedmiotowego pozwu o nakazanie i zapłatę.

Na podstawie protokołu odbioru i przekazania do eksploatacji obiektu z 25 maja 1976 roku oraz protokołu przejęcia środka trwałego w dniu 29 grudnia 1976 roku – obu dotyczących przedmiotowej linii i słupów wraz z transformatorem, Sąd ustalił, że linię i słupy wzniesiono 25 maja 1976 roku i przekazano poprzednikowi prawnemu strony pozwanej 29 grudnia 1976 roku, a z protokołu przekazania obiektu wynika, że nie przedstawiono decyzji o wywłaszczeniu gruntów pod stację i linię przez inwestora.

Wskazane dokumenty pozwalają na ustalenie, że poprzednicy prawni strony pozwanej korzystali z trwałych i widocznych urządzeń na działce powodów co najmniej od 29 grudnia 1976 roku - a zatem doszło do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści dzisiejszej służebności przesyłu już w roku 2006, najpóźniej 29 grudnia 2006 roku .

W obecnym stanie prawnym, obowiązującym od roku 2008, ustawodawca wprowadził obok służebności gruntowych i służebności osobistych, trzeci rodzaj służebności. Zgodnie z przepisem art. 305 1.k.c Nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Służebność przesyłu może też być nabyta przez przedsiębiorcę przesyłowego w drodze zasiedzenia, bo zgodnie z art. 352 § 1 k.c.: "Kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności". Warunkiem zasiedzenia służebności przesyłu jest korzystanie przez przedsiębiorcę przesyłowego z trwałego i widocznego urządzenia - np. postawienie na cudzej nieruchomości i korzystanie ze słupa przesyłowego, na którym rozpięto kabel wysokiego napięcia i nie ma więc przeszkód do uznania przedsiębiorcy, który korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu, a nie ma tytułu prawnego do władania tą nieruchomością, za posiadacza takiej służebności.

Posiadanie przez przedsiębiorstwo państwowe urządzeń energetycznych oraz cudzej nieruchomości, na której zostały posadowione, jest posiadaniem w rozumieniu art. 352 k.c. i może prowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu (art. 292 w zw. z art. 172 k.c.) (tak SN w postanowieniu z dnia 13 października 2011 r., V CSK 502/10, Lex nr 1096048) i jak wskazano wyżej Sąd Najwyższy dopuszczał taką możliwość jeszcze przed nowelizacją kodeksu cywilnego, dokonaną ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw, która wprowadziła do polskiego systemu prawnego służebność przesyłu (zob. postanowienie SN z dnia 4 października 2006 r., II CSK 11/06, niepubl.; postanowienie SN z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, Biul. SN 2002, nr 11, s. 7; wyrok SN z dnia 31 maja 2006 r., IV CSK 149/05, Lex nr 258681; wyrok SN z dnia 8 czerwca 2005 r., V CSK 679/04, niepubl.; postanowienie SN z dnia 25 stycznia 2006 r., I CSK 11/05, Biul. SN 2006, nr 5, s. 11).

Powyższy wyrok zaskarżyli powodowie zarzucając mu:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 292 kc w zw. z art. 172 kc poprzez błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że nastąpiło zasiedzenie przez stronę pozwaną służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu związanej z korzystaniem z infrastruktury energetycznej posadowionej na ich nieruchomości, gdy tymczasem nie upłynął okres niezbędny do nabycia tej służebności przez pozwaną , będącą w złej wierze;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 176 kc w zw. z art. 339 kc poprzez błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie i doliczenie okresu korzystania z trwałych

i widocznych urządzeń znajdujących się na ich działce przez poprzedników prawnych strony pozwanej, gdy tymczasem takie doliczenie było nieuprawnione , bowiem zgodnie z zasadą jedności własności państwowej zakwalifikowanie korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przez przedsiębiorstwo państwowe, jako posiadacza samoistnego, jest możliwe dopiero od 1 lutego 1989r.

Wskazując na te zarzuty wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację zważył co następuje:

Apelacja jest uzasadniona a jej zarzuty naruszenia przez Sąd Rejonowy prawa materialnego - art. 172 kc w zw. z art. 292 kc i art. 176 kc poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie skutkujące przyjęciem, przy braku dostatecznych do tego podstaw, że strona pozwana nabyła w drodze zasiedzenia służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu, wobec czego powództwo nie zasługuje na uwzględnienie, są trafne.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Rejonowy uważa, że poprzednicy prawni strony pozwanej (bliżej nie określani) korzystali z trwałych i widocznych urządzeń energetycznych znajdujących się od 1976r. na działce powodów, wobec czego nie później niż 29 grudnia 2006r. przy przyjęciu posiadania w złej wierze, nastąpiło zasiedzenia służebności

(nie wiadomo na czyją rzecz).

Jednak zebrany dotychczas przez Sąd Rejonowy materiał dowodowy i poczynione na jego podstawie ustalenia faktyczne nie pozwalają na uznanie, że podniesiony przez stronę pozwaną zarzut zasiedzenia służebności jest skuteczny, a tym samym, że roszczenia powodów są nieuzasadnione.

Sąd Rejonowy nie mógł bowiem poprzestać na ogólnikowym ustaleniu, że poprzednicy prawni pozwanej korzystali z trwałych i widocznych urządzeń infrastruktury energetycznej na działce powodów od 1976r. a w związku z tym doszło w grudniu 2006r. do zasiedzenia służebności gruntowej, bo to nie wyczerpuje konieczności szczegółowego ustalenia, czy zaistniały przesłanki wymagane do stwierdzenia zasiedzenia.

Jak wynika z treści przepisu art. 292 kc w zw. z art. 192 kc pozwana winna wykazać korzystanie z trwałych i widocznych urządzeń w postaci linii napowietrznej, stacji transformatorowej i słupów na działce powodów w określonym zakresie i przez odpowiedni okres czasu.

Jeżeli przy tym powoływała się na to, że dolicza okres posiadania służebności przez poprzedników prawnych, w tym Skarb Państwa, a więc okres sprzed objęcia tych urządzeń przez siebie w posiadanie, to powinna także wykazać okoliczności pozwalające na przyjęcie możliwości takiego zaliczenia (vide: postanowienie SN z 1 grudnia 2011r., I CSK 102/11, Lex nr 1133785).

Z dotychczas zebranego materiału wynika, że infrastruktura energetyczna na działce powodów została wybudowana w 1976r. dla zasilania w energię elektryczną Fabryki (...)w K., zaś jej investorem była D. R. M. i. O. W.. Sąd Rejonowy nie ustalił, czyją własnością była wówczas tj. w 1976r. działka nr (...), z której została następnie w 2006 wyodrębniona działka nr (...)z urządzeniami energetycznymi, które,

co należy przyjąć za bezsporne były własnością Skarbu Państwa do 1 lutego 1989r. do dnia wejścia w życie ustawy z 31 stycznia 1989r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. nr 3 poz. 11) kiedy to obowiązywała zasada jednolitego funduszu własności państwowej zgodnie z którą Państwo było jedynym właścicielem całego mienia państwowego, niezależnie od tego, w czymś zarządzie mienie to się znajdowało.

Z dniem 1 lutego 1989r. w wyniku nowelizacji art. 128 kc dokonanej tą ustawą doszło

do uchylenia konstrukcji jednolitej własności państwowej, dzięki czemu państwowe osoby prawne uzyskały zdolność do nabywania prawa własności. Ustawa tą jednak nie przekształciła ex lege stosunków własnościowych państwowych osób prawnych, w stosunku do majątku, który w dniu 1 lutego 1989r. był w zarządzie tych osób.

Przekształcenie prawa zarządu w stosunku do budynków, innych urządzeń i lokali w prawo własności nastąpiło dopiero z dniem 5 grudnia 1990r. na podstawie art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z 29 września 1990r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. nr 79 poz. 464). Dopiero od tego dnia państwowe osoby prawne, w tym Zakład (...) w W., mogły wykonywać posiadanie służebności we własnym imieniu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w 2005r. powodowie nabyli działkę nr (...) od Powiatu (...), natomiast nie wyjaśnił od kiedy Powiat K. był właścicielem tej działki i czy wcześniej należała ona do Skarbu Państwa (co wydaje się w okolicznościach tej sprawy wysoce prawdopodobne), kiedy została ewentualnie skomunalizowana.

Ma to istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, ponieważ mimo szeregu wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego a także w piśmiennictwie prawniczym co

do możliwości zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu

i zaliczania okresu posiadania służebności przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej Kodeks cywilny z 1989r. należy rozważyć, czy posiadanie przez państwowe przedsiębiorstwo energetyczne służebności gruntowej było posiadaniem prowadzącym do zasiedzenia tej służebności, skoro grunt należał wtedy do Skarbu Państwa.

Wydaje się, że przedsiębiorstwo państwowe nie może zasiedzieć służebność gruntowej na nieruchomości stanowiącej także własność państwową bo byłoby to „zasiedzenie przeciwko samemu sobie”. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 lipca 2013r., V CSK 320/12

nie publikowanym, postanowienie SN z 3 lutego 2010r. , II CSK 465/09. Lex nr 738479).

W przeciwnym razie termin zasiedzenia służebności przez stronę pozwaną rozpocząłby bieg najwcześniej od 1 lutego 1989r. a przy przyjęciu złej wiary posiadacza służebności do chwili wytoczenia powództwa w tej sprawie nie nastąpiłoby jeszcze zasiedzenie, gdyż 30 letni termin konieczny do zasiedzenia jeszcze nie upłynął.

W związku powyższym należy podzielić zarzuty apelacji , iż Sąd Rejonowy bez wystarczających do tego podstaw, przyjął, że istnieje materialnoprawna przesyłka (zasiedzenie służebności), która unicestwia roszczenie powodów a w tych okolicznościach naraził się na zarzut nie rozpoznania istoty sprawy , skutkujący koniecznością uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy jeszcze raz przeanalizuje zgłoszony przez stronę pozwaną zarzut zasiedzenia służebności i uzupełni postępowanie dowodowe w celu ustalenia spełnienia ustawowych przesłanek zasiedzenia służebności przez pozwaną kierując się powyższymi wskazaniem, przeprowadzając dowody zaoferowane przez strony, bądź których przeprowadzenie będzie możliwe i konieczne z urzędu. Dopiero po zebraniu pełnego materiału dowodowego, wszechstronnie go rozważy zgodnie z przepisem art. 233§1 kpc i orzeknie

o żądaniach pozwu, zarówno co do wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części działki nr (...) na której znajduje się infrastruktura energetyczna jak też co do nakazania stronie pozwanej usunięcia tej infrastruktury z działki powodów i czy żądanie to nie stanowi nadużycia prawa przysługującego im z art. 222§2 kc.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok z mocy

art. 386§4 kpc i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.